

Prologus

Incipit summa magistri Domini
ei de ciuitate Visentina. qualiter no-
tarij archiepiscoporum et episco-
pum debeant notarie officium exer-
cere.

Orne datū op-

timū et omne donū pfectum
desursum est pcedēs d patre
luminū. Cū reuera oīs sapi-
entia bonorū facultas virtutū
et potestas memoria et intel-
lectus et cetera bona que p humanū gen⁹ re-
guntur ab illo pcedunt patre q̄ creauit ex ni-
bilo vniuersa. Ea ppter liquidē vt p̄terita et
p̄sentia reducant ad capacitatis memorias
in futura. Cū inter cetera bona et vtutes chri-
sti in sacris scripturis memoria q̄ plurimū
cōmendat. cū dicat Seneca. Inter humane
nature cōmoda nil dignū memoria reperi-
tur in xpi nomine. et i eiusdē grātia q̄ plures do-
ctores periti a iuris canonici et ciuilibus existāt
clypeo p̄muniti. et non ignorēt prudenter ac
discretetā q̄ causarū defensores aduocatio-
nis officiū exercere. et tanq̄ magistri docto-
res iudices et iurisperiti causas cū maturi-
tate debita terminare. nō tamē quendā certū
verborū modū rōne cursus et sū dictaminū
materiā tanq̄ practica ppter verborū dissue-
tudinē sciunt aliquaten⁹ ordinare. Cū nō
nulli in stilo dictaminis qdā verborū p̄lixia-
te substantiā suē naturā rei suē minime cō-
tingentē. alij vero improprie. alij autē imperfe-
cte qui arengas volūt pendere. alij etiā indu-
cūt q̄ plurimas nouitates. Idcirco ego Do-
minicus dñici oriund⁹ de ciuitate visentina
in arte dictatoria discipul⁹ discreti viri dñi
Johis seuerini boni me. quondam archidia-
coni calagoritan. et thesaurarij visentini q̄ p
spaciū ipis et p̄nue circa officiū notarie cū
diligētia maxima sui solici⁹ et attenti⁹. Non
similitudinarie. non meibaphorice. nō palle-
goriā. nec diffuse s; plane et pprie. Licet in sci-
entia memoria et intellectu insufficiens existāt.
nō tamē sapientiū et peritorū eruditiōne q̄ vi-
det⁹ quedā impossibilitas nature. vt dicit ca-
nō. Supuacuis laborat impedijs q̄ solē fa-

cib⁹ nutre adiunāre. Sed ad instructionem
quorundā nouicioz in arte dictatoria disce-
re volentiū et p̄desse quandā breuē summa⁹
sū quā notarij archiepiscopoz et episcopoz
debent notarie officiū exercere. et alias etiam
litteras incipiendo per ordinē in hoc breuissi-
mo volumine compilabo

ExPLICIT probemium

Incipiūt capitula archiepiscopoz et episcopoz.
Primo sequit⁹ forma litterarū in causa pecu-
niaria

Sequitur et alia quando rector spoliatur cleri-
cum suo p̄stimonio

Alia citatio p̄ parrochianos denegātes sol-
uere decimas oblationes et alia sua iura rectori.

Alia citatio p̄tra rectorē recipientē ad diuina
parrochianos alteri⁹ ecclesie

Alia citatio p̄tra subditos prauitatē vsura-
riam exercentes

Citatio i causa matrimoniali qñ vir diuer-
tit ab vxore sua et p̄traxit defacto cū secūda

Citatio in causa matrimoniali qñ vir non
vult cohabitare vxori

Citatio i causa matrimoniali qñ emanat ad
instantiam vxoris p eo q̄ est affinitas inter
ipsam et virum

Citatio in causa matrimoniali eo q̄ vir pro-
pter impotentiā p̄petuā nō cognouit vxorē
cū p̄ trienniu p̄nue cohabitauit eidē

Alia citatio sup adulterio cōmisso

Snia lata p matrimonio sepando qñtū ad
cohabitationē ibori occasione adulterij

Snia diffinitiva p matrimonio lata quan-
do secundū matrimoniu de facto p̄tractum
decernit esse nullū

Sententia p matrimonio lata

Sententia diuorciij lata inter virū et vxorē p
pter viri impotentiā coeundi

Sententia diuorciij lata inter virū et vxorē p
pter affinitatem

Qualiter apostoli pcedunt qñ in causa ma-
rimoniali vel alia sententia finali vel interlo-
cutoria appellat

Forma ex cōmunicatōis q̄liter pcedat p̄tra
cōtumaces nolētes corā iudice cōparere cū
sibi p̄stat de cōtumacia

Tabula

Illa forma excommunicationis cum nō con-
 stat de contumacia
 Qualiter excommunicat⁹ ppter p̄tumiā p̄-
 stans cautionē de parēdo iuri refutis expen-
 sis debet absolui ⁊ denūciari absolut⁹
 Qualiter sn̄ia lata p̄ matrimonio sit execu-
 tioni mandanda
 Qualiter ep̄s scribere debeat vniuersis p̄la-
 tis ⁊ vicariis eorum
 Qñ vir diuerit ab vxore ⁊ est vagabūdis.
 Sententia lata super causa pecuniaria sup
 condemnatiōe rei de qua agitur. ⁊ similē in
 eadem causa cū reus absoluitur ab impetu
 one actionis
 Forma scz q̄ episcopus iudicatus debet seq̄
 sententiā sui coepiscopi dimissoria siue com-
 mendatona
 Littera dimissoria seu cōmendatona p̄ cle-
 ricis se ad alias p̄tes transferentib⁹
 Sequitur alia forma litteraz dimissoriaz q̄
 breuior est.
 Clerici extranei nō recipiant in ep̄atu si-
 ne litteris cōmendatorijs
 Littera p̄ quā cōcedit̄ p̄sbytero aliunde ve-
 nienti q̄ celebret in ep̄atu
 Littera ep̄i directa ad cōuicinū q̄ pmoueat
 ad ordines clericos sue dyocesis
 Forme littere ordinatiōis ab ep̄o extraneo
 Forma l̄rāz p̄ redemptione captiuoz
 Forma litteraz p̄ recolligēdis elemosynis
 ad op⁹ hospitaliū ⁊ p̄ior lozoz
 Forma litteraz p̄ quā ep̄us cōmendat nūci-
 os p̄recolligēdis elemosynis a rectoribus ec-
 clestiaz sue dyocesi
 Forma litteraz p̄ fabricatione pontiū
 Forma litteraz p̄ fabricis eccle.
 Forma litteraz de sarracenicā pfida vel q̄ i
 iudaismo sumpsit originē ⁊ ad fidez catholi-
 cam est p̄uersa
 Forma l̄rāz qñ auctoritate dñi pape dispen-
 satur cū scolare sup defectu nataliū.
 Qualiter ep̄s auctoritate penitentiarij domi-
 ni pape dispēsat cū clerico sup irregularitate
 cōtracta super concubina
 Qualiter episcopus excuset aliquē ab ordi-
 nibus suscipiendis
 Qualiter episcopus vocat ad synodiū cleri-

cos sue dyocesis
 Qualiter episcopus p̄cedit contra aliquos
 non venientes ad synodum
 Qualiter vocat clericos sue dyocesis ad or-
 dines suscipiendos
 Littera ordinatiōis ab ep̄o suo
 De vicario faciendo in ecclesia vacante
 Qualiter ep̄s mittere debeat patronis q̄ se
 p̄sentēt ad ecclesiam vacantē
 Qualiter ep̄s instituit rectorē in ecclesia ad p̄-
 sentationē patronoz
 Qualiter ecclesia cōmendat̄ ad tempus
 Confirmatio portionis cum prestimonio i
 ecclesia vacante
 Confirmatio p̄stimonij tantum
 Confirmatio generalium causarum
 Commissio specialis
 Illa cōmissio in causa matrimonij
 Illa commissio i causa matrimonij ⁊ diuer-
 sis articulis
 Reuocatio cōmissionis
 Forma littere de confirmatione portiois tā-
 to tempe vacantis q̄ collatio ipsi⁹ est ad ep̄i-
 scopum deuoluta
 Forma litterarū quando possessio ecclesie da-
 tur alicui in emphiteotico cōtractu
 Forma confirmationis super diuisione inē
 rectorē ⁊ clericos
 Qualiter episcopus p̄cedit contra illos q̄
 veniunt contra diuisionem
 Qualiter ep̄us cōpellat rectorē ⁊ clericos q̄
 ministrēt socio i scolis portiois sue fructus
 Qualiter ep̄s p̄cedit in h̄ facto p̄tra p̄rorem
 ⁊ anazilles nō p̄mittētes ad ord. maio. p̄mo-
 tiū p̄rabentē gaudere p̄uilegio clericali
 Carta quitationis illorum qui bona ep̄i re-
 ciipiunt ⁊ expendant
 Illa littera quitationis quando aliquid re-
 manet ad soluendum
 Quando ep̄s vadit ad visitandum dyoc̄.
 Littera compulsiua q̄ rector faciat in ecclesia
 residentiam p̄sonalē
 Quando ep̄s dispensat cum aliquo q̄ pos-
 sit duo beneficia licite retinere
 Qualiter episcopus excusat aliquem recto-
 rem ad tempus a residentia in dicta ecclesia
 facienda